FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT FRANCIS G. JACOBS

föredraget den 11 mars 1999 *

1. Käranden i målet, som riskerar att få betala 20 miljoner ITL i böter för att i Italien ha försökt saluföra sydafrikanska apelsiner och argentinska citroner, har gjort gällande att ett inhemskt förbud mot att importera och saluföra vissa citrusfrukter från icke-medlemsländer strider mot gemenskapsrätten.

Tillämplig gemenskapsrätt

2. Tillämplig gemenskapsrätt innehåller, vilket kommer att visas nedan, två grundläggande direktiv. Det ena förbjuder införsel av vissa citrusfrukter till den skyddade zonen Italien (rådets direktiv 77/93/EEG [1]) och det andra erkänner Italien såsom skyddad zon mot införsel av organismer skadliga för vissa citrusfrukter (kommissionens direktiv 92/76/EEG [2]).

3. I artikel 4.2 a i direktiv 77/93 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till medlemsstaterna och mot att de sprids inom gemenskapen [3] föreskrivs följande:

"Medlemsstaterna skall fastställa att från och med den 1 januari 1993 är det förbjudet att föra in de växter, växtprodukter och andra föremål som anges i bilaga 3 del B till de relevanta skyddade zonerna på deras territorier."

4. I artikel 2.1 a [4] fastställs vad som avses med:

"*växter:* levande växter och levande växtdelar, inklusive fröer,

* Originalspråk: engelska.

1 — Rådets direktiv 77/93/EEG av den 21 december 1976 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till medlemsstaterna och mot att de sprids inom gemenskapen (EGT L 26, s. 20; svensk specialutgåva, område 3, volym 8, s. 6). Om inget annat anges hänvisas till direktivet i dess lydelse enligt rådets direktiv 91/683/EEG av den 19 december 1991 om ändring av direktiv 77/93/EEG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till medlemsstaterna (EGT L 376, s. 29; svensk specialutgåva, område 3, volym 40, s. 17). Direktivet har, som vi kommer att få se, därefter ändrats vid ett flertal tillfällen. År 1997 framlade kommissionen ett förslag till ett konsoliderande direktiv (KOM (97)651 slutlig av den 5 december 1997).

2 — Rådets direktiv 92/76/EEG av den 6 oktober 1992 om erkännande av skyddade zoner som utsätts för särskilda växtskyddsrisker i gemenskapen (EGT L 305, s. 12; svensk specialutgåva, område 3, volym 45, s. 122).

3 — Se ovan fotnot 1.

4 — Ändrad genom rådets direktiv 85/574/EEG av den 19 december 1985 om ändring av direktiv 77/93/EEG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till medlemsstaterna (EGT L 372, s. 25; svensk specialutgåva, område 3, volym 20, s. 69).

levande växtdelar:

— frukt — i botanisk mening — dock inte konserverad genom djupfrysning,

..."

5. I artikel 2.1 h definieras begreppet "skyddad zon" enligt följande:

"*skyddad zon*: en zon inom gemenskapen

— där en eller flera av de skadegörare som avses i detta direktiv, och som är etablerade i en eller flera delar av gemenskapen, trots gynnsamma förhållanden inte är endemiskt förekommande eller etablerade,

— där det finns en fara för att vissa skadegörare skall etablera sig på grund av de ekologiskt gynnsamma förhållanden som råder där för vissa grödor, fastän skadegörarna inte är endemiskt förekommande eller etablerade inom gemenskapen,

och som, i enlighet med förfarandet i artikel 16a, har erkänts uppfylla de villkor som avses i första och andra strecksatsen...".

6. I artikel 16a [5] föreskrivs ett förfarande som ger kommissionen möjlighet att på vissa villkor och i samråd med Ständiga kommittén för fytosanitära frågor, anta och genomföra förslag på vissa åtgärder. När en av kommissionen föreslagen åtgärd är förenlig med kommitténs yttrande, skall kommissionen anta förslaget. Kommissionen är på så sätt behörig att under dessa omständigheter fatta beslut i frågor om erkännande av skyddade zoner.

7. Bilaga 3 [6] till direktiv 77/93 innehåller en förteckning över växter, växtprodukter och andra föremål vilkas införsel måste förbjudas i alla medlemsstater (del A) och i vissa (angivna) skyddade zoner (del B). Del B är uppdelad i två kolumner. Den vänstra kolumnen, i vilken anges de växter, växtprodukter och andra föremål för vilka förbudet gäller, inbegriper: "3. Frukter av *Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf. och hybrider av dessa, utom *Citrus paradisi* Macf., med ursprung i tredje

5 — Införd genom rådets direktiv 89/439/EEG av den 26 juni 1989 om ändring av direktiv 77/93/EEG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till medlemsstaterna (EGT L 212, s. 106; svensk specialutgåva, område 3, volym 30, s. 16).

6 — Ersatt genom kommissionens direktiv 92/103/EEG av den 1 december 1992 om ändring av bilagorna 1 till 4 till rådets direktiv 77/93/EEG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen (EGT L 363, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 46, s. 135).

land." I den högra kolumnen, där de skyddade zoner för vilka förbudet gäller förtecknas, återfinns "Italien" [7]. Enligt det underlag som underställts domstolen är följande frukter av intresse för målet: citroner (*Citrus* L.), apelsiner (*Fortunella* Swingle) och grapefrukt (*Poncirus* Raf.), med undantag av en viss sorts grapefrukt (*Citrus paradisi* Macf.). Jag kommer i det följande att underlätta framställningen genom att samfällt hänvisa till "frukter av släktet *Citrus*."

8. Bilaga 3 del B till direktiv 77/93 har ändrats genom kommissionens direktiv 96/14/EG. [8] Detta direktiv medförde ingen ändring med avseende på ovan nämnda punkt.

9. I artikel 1 i direktiv 92/76/EEG om erkännande av skyddade zoner som utsätts för särskilda växtskyddsrisker i gemenskapen [9] föreskrivs följande:

"De zoner i gemenskapen som finns förtecknade i bilagan erkänns härmed som 'skyddade zoner' under en period som upphör den 31 december 1994 i enlighet med artikel 2.1 h första stycket i direktiv 77/93/EEG, med avseende på de skadegörare som finns förtecknade intill namnen på dessa zoner i bilagan."

10. I artikel 2 stadgas att:

"En förlängning av erkännandet utöver den dag som anges i artikel 1, och varje ändring i förteckningen över de skyddade zoner som avses i artikel 1, skall göras i enlighet med förfarandet i artikel 16a i direktiv 77/93/EEG...".

11. Bilagan till direktiv 92/76, punkterna a 17, b 3, c 5 och d 3, anger Italien såsom skyddad zon med avseende på "Alla okända icke-europeiska skadegörare på frukter av *Citrus* L., *Fortunella Swingle*, *Poncirus* Raf. och andra hybrider". [10]

12. Av direktiv 92/76 framgår uttryckligen att erkännandet av de däri förtecknade zonerna var tillfälligt. [11] Inledningsvis skulle den period under vilken zonerna provisoriskt erkändes såsom skyddade löpa ut den 31 december 1994. Genom kommissionens direktiv 94/61/EG [12] ändrades datumet till den 1 juli 1995 och den förlängda perioden var, även den, provisorisk. [13] Därefter ändrades datumet till den 1 april 1996, för bland andra Italien såsom

7 — Olyckligtvis anger inte den engelska språkversionen (enligt kommissionen gäller detta i realiteten samtliga språkversioner utom den holländska och den spanska) någon skyddad zon invid denna punkt. Kommissionen hävdar att den text den antog inbegrep Italien, vilket faktiskt inte verkar ifrågasättas.

8 — Kommissionens direktiv 96/14/EG av den 12 mars 1996 om ändring av vissa bilagor till rådets direktiv 77/93/EEG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till gemenskapen och mot att de sprids inom gemenskapen (EGT L 68, 1996, s. 24).

9 — Se ovan fotnot 2.

10 — De fyra punkterna motsvaras av kategorierna a) insekter, kvalster och nematoder på alla utvecklingsnivåer, b) bakterier, c) svampar och d) virus och virusliknande organismer.

11 — Se sjätte övervägandet i ingressen.

12 — Kommissionens direktiv 94/61/EEG av den 15 december 1994 om förlängning av perioden om erkännande av vissa skyddade zoner som avses i artikel 1 i direktiv 92/76/EEG (EGT L 330, 1994, s. 63; svensk specialutgåva, område 3, volym 64, s. 108).

13 — Se tredje övervägandet i ingressen.

skyddad zon med avseende på de aktuella organismerna [14] genom kommissionens direktiv 95/40/EG. [15] Även i detta direktiv angavs att det förlängda erkännandet var provisoriskt. [16] Enligt artikel 3 i direktiv 95/40 skulle direktivet införlivas och sättas i kraft den 1 juli 1995.

13. Genom artikel 1 i kommissionens direktiv 96/15/EG [17] ändrades återigen datumen för när erkännandet av vissa skyddade zoner skulle upphöra att gälla samt bekräftades, vad gällde erkännandet av Italien såsom skyddad zon med avseende på de aktuella organismerna, [18] att detta datum var den 1 april 1996. I ingressen till direktiv 96/15 [19] föreskrivs följande:

"Det bör fastställas att förlängningen av erkännandet utöver de datum som anges i artikel 1, och ändringar i förteckningen över skyddade zoner vilken anges i artikel 1, skall genomföras i enlighet med det tillvägagångssätt som fastställs i artikel 16a i direktiv 77/93/EEG...

Om erkännandet inte förlängs utöver de datum som anges i artikel 1, upphör vid dessa datum de skyddade zonerna i fråga att vara 'skyddade zoner' i den betydelse de har i rådets direktiv 77/93/EEG inklusive dess bilagor."

14. Enligt artikel 2 i direktiv 96/15 skulle direktivet införlivas och sättas ikraft den 1 april 1996.

Den nationella lagstiftningen

15. Både direktiv 77/93 och direktiv 92/76 är för närvarande införlivade i italiensk rätt genom ministerdekret av den 31 januari 1996.

16. Genom artiklarna 9 och 10 i dekretet förbjuds införsel, saluförande och innehav i Italien, eller i de skyddade zonerna, av växter, växtprodukter och andra föremål som anges i bilaga 3 till dekretet. I bilaga 3, vilken motsvarar bilaga 3 till direktiv 77/93, del B punkten 3 finner man "frukter av *Citrus*, *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf. och deras hybrider, utom av *Citrus Paradisi* Macf. Merr, med ursprung i tredje land", invid den "skyddade zonen" Italien.

14 — Punkterna a 17, b 3, c 5 och d 3 i bilagan till direktiv 92/76.

15 — Kommissionens direktiv 95/40/EG av den 19 juli 1995 om ändring av direktiv 92/76/EEG om erkännande av skyddade zoner som utsätts för särskilda växtskyddsrisker i gemenskapen (EGT L 182, 1995, s. 14).

16 — Se sjätte övervägandet i ingressen.

17 — Kommissionens direktiv 96/15/EG av den 14 mars 1996 om ändring av direktiv 92/76/EEG om erkännande av skyddade zoner som utsätts för särskilda växtskyddsrisker i gemenskapen (EGT L 70, 1996, s. 35).

18 — Punkterna a 17, b 3, c 5 och d 3 i bilagan till direktiv 92/76.

19 — Se sjunde och åttonde övervägandet.

17. Bilaga 6 till dekretet motsvaras av bilagan till direktiv 92/76 och i denna anges vilka zoner som skyddas med avseende på vissa skadliga organismer. Punkterna a 17, b 3, c 5 och d 3, enligt vilka Italien anges såsom skyddad zon med avseende på de aktuella organismerna, upphävdes den 4 januari 1998 genom ministerdekret av den 27 november 1997, vilket införlivar direktiven 96/14 och 96/15.

18. I artikel 9 i lagdekret nr 536 av den 30 december 1992 föreskrivs en administrativ påföljd om 10 till 60 miljoner ITL i böter för den som till Italien inför växter vilkas införsel är förbjuden.

Fakta och målet vid den nationella domstolen

19. I oktober 1996 anmälde åklagarmyndigheten i Turin Battital Srl för förseelse mot artikel 10 i ministerdekret av den 30 januari 1996 då företaget hade salufört 250 kg apelsiner med ursprung i Sydafrika och 680 kg citroner med ursprung i Argentina i ett område i Italien (en zon skyddad mot import från icke-medlemsländer av växter av släktet *Citrus*). Citrusfrukterna konfiskerades sedermera och förstördes och med stöd av artikel 9 i lagdekret nr 536 av den 30 december 1992 utfärdade Regione Piemontes president ett föreläggande genom vilket Battital förpliktades att betala 20 miljoner ITL i böter.

20. Battital vände sig till Pretura Circondariale di Torino (domstol i första instans) för att få föreläggandet upphävt på den grunden att erkännandet av skyddade zoner med avseende på import av citrusfrukter från icke-medlemsländer hade upphört att gälla den 1 april 1996 och att det därför måste anses vara lagligt att importera och saluföra apelsiner och citroner.

21. Regione Piemonte hävdade att det av Battital åberopade direktivet skall tolkas på motsatt sätt.

22. Pretura Circondariale di Torino, som var osäker på den korrekta tolkningen av gemenskapsrätten, begärde förhandsavgörande av EG-domstolen beträffande följande frågor:

"1) Skall förbudet mot införsel av organismer av släktet *Citrus* fortfarande anses gälla i Italien (eller i någon italiensk region), i den mening som avses i artikel 1 i direktiv 95/40/EG av den 19 juli 1995, artikel 2 i direktiv 96/14/EG av den 12 mars 1996 och artikel 1 i direktiv 96/15/EG av den 14 mars 1996?

2) Upphörde förbudet att gälla den 1 april 1996?

3) Är det ministerdekret av den 31 januari 1996 av Ministero delle Risorse Agricole [jordbruksministeriet] genom vilket direktiv 95/40/EG införlivades i relevanta delar oförenligt med upphörandet av förbudet mot import till Italien (eller till en del av Italien) av växtorganismer av släktet *Citrus*, vilket förefaller åläggas genom direktiv 95/40/EG av den 19 juli 1995 jämförd med artikel 2 i direktiv 96/14/EG av den 12 mars 1996 och med artikel 1 i direktiv 96/15/EG av den 14 mars 1996?"

23. Den nationella domstolens första och tredje fråga hänför sig till förbudet mot import av "organismer av släktet *Citrus*" respektive "växtorganismer av släktet *Citrus*". Jag kommer nedan att utgå ifrån att domstolen i sina frågeställningar menade förbudet mot import av frukter av släktet *Citrus*.

24. De frågor domstolen har att ta ställning till är, såsom kommissionen har påpekat, huvudsakligen följande: i) upphörde det EG-rättsliga importförbudet av vissa citrusfrukter till Italien att gälla den 1 april 1996 och, om så är fallet, ii) kan ett nationellt förbud att importera sådan frukt lagligen bibehållas efter utgången av detta datum?

Sambandet mellan direktiven

25. Parterna är framför allt oense om vilket förhållandet är mellan direktiv 77/93, genom vilket det första förbudet mot import av citrusfrukter till Italien infördes, och direktiv 92/76, enligt vilket Italien erkänns såsom skyddad zon med avseende på vissa skadegörare fram till den 1 april 1996.

26. Regione Piemonte hävdar att de två direktiven är helt fristående och att det senare varken ändrar eller kan ändra det förra. Förbudet mot införsel av citrusfrukter skulle därför ha fortsatt att gälla även efter det att erkännandet av Italien såsom skyddad zon med stöd av direktiv 92/76 upphörde att gälla i kraft av direktiv 96/15. Det direktivet upphävde helt enkelt de skyddade zonerna med avseende på organismer förtecknade i bilagan till direktiv 92/76 (nämligen "alla okända icke-europeiska organismer skadliga för frukter av släktet *Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf. och dess hybrider"). De skyddade zoner som finns förtecknade i bilaga 3 del B till direktiv 77/93, till vilka införsel av vissa frukter är förbjuden, skiljer sig från de zoner som finns angivna i bilagan till direktiv 92/76 (även om det bör påpekas att de för målet relevanta skyddade zonerna är identiska). Det faktum att Italien inte längre erkänns såsom skyddad zon med hänsyn till okända icke-europeiska organismer skadliga för vissa *växter* av släktet *Citrus* betyder endast, enligt Regione Piemonte, att det inte längre ansågs nödvändigt att, med avseende på dessa växter, skydda Italien mot att de skadliga organismer som avses etablerar sig på dess territorium. Men det innebär inte att förbudet

mot import av *frukter* från ovannämnda växter för den skull upphävdes.

27. Battital och kommissionen hävdar motsatsen. De anser framför allt att gemenskapsrätten i dess relevanta delar endast inför ett skydd mot skadliga organismer; så fort skyddet försvinner upphör det i konsekvens därmed ålagda förbudet mot import av organismernas värdfrukter. Direktiv 77/93 stadgar dessutom att endast det tillvägagångssätt som föreskrivs i artikel 16a kan leda till att en zon erkänns som skyddad. Ett sådant erkännande upphör att gälla vid ett uttryckligt återkallande, eller när den tidsperiod under vilken erkännandet skall gälla löper ut. I direktiv 96/15 klargörs att erkännandet av Italien såsom skyddad zon var tillfälligt och att erkännandet löpte ut den 1 april 1996. Förbudet mot import av citrusfrukter till Italien upphörde följaktligen att gälla samma dag och det var inte möjligt för Italien att behålla förbudet efter utgången av nämnda datum.

28. För att bättre förstå förhållandet mellan direktiv 77/93 och direktiv 92/76 bör man granska lagstiftningen i dess historiska kontext.

29. Ursprungligen ålades eller tilläts medlemsstater enligt direktiv 77/93 att förbjuda införsel till sina områden av vissa skadliga växter och växtprodukter med ursprung i andra medlemsstater eller i tredje land. I dess ursprungliga lydelse tillät artikel 4.2 a medlemsstaterna att till sina territorier förbjuda införsel av de växter, växtprodukter och andra föremål som anges i bilaga 3 del B invid den berörda medlemsstatens namn. I bilaga 3 del B, ändrad genom rådets direktiv 84/378,[20] angavs invid Italien "Citrus (*Citrus* L., *Fortunella* Swingle, *Poncirus* Raf.)".

30. Enligt programmet för att genomföra den inre marknaden till den 31 december 1992, var det nödvändigt med en fullständig revidering av direktiv 77/93. De kontroller av handeln mellan medlemsstaterna som införts överensstämde knappast med idén om gemenskapen som ett område utan inre gränser, varför det föreföll önskvärt att föranstalta om att "skyddade zoner", som inte nödvändigtvis är desamma som ett lands nationella gränser, som utsätts för särskilda växtskyddsrisker gavs ett särskilt skydd under villkor som var förenliga med den inre marknaden.[21]

31. I konsekvens härmed ändrades direktiv 77/93 år 1991[22] på så sätt att det blev möjligt att dels erkänna skyddade zoner (se artikel 2.1 h, ovan punkt 5), dels förbjuda

20 — Rådets direktiv 84/378/EEG av den 28 juni 1984 om ändring av bilagorna till direktiv 77/93/EEG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till medlemsstaterna (EGT L 207, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 17, s. 240).

21 — Se ingressen till rådets direktiv 91/683/EEG (ovan fotnot 1), särskilt andra, tredje och femte övervägandet.

22 — Genom direktiv 91/683 (ovan fotnot 1).

införsel av vissa växter till dessa zoner (se artikel 4.2 a, ovan punkt 3).

32. Tillämpningen av gemenskapens växtskyddsordning inom gemenskapen som ett område utan inre gränser och införandet av skyddade zoner nödvändiggjorde även en omstrukturering av de krav som lagts fast i bilagorna till direktiv 77/93.[23] Direktiv 91/683[24] anförtrodde kommissionen, assisterad av Ständiga kommittén för växtskydd, en del av denna omstrukturering.[25] Kommissionen antog på så sätt kommissionens direktiv 92/103/EEG om ändring av bilagorna 1 till 4 till rådets direktiv 77/93/EEG[26] vilket så totalt omstrukturerade bilagorna till direktiv 77/93 att de ersattes i sin helhet.

33. Som redan nämnts[27] upprättades slutligen genom direktiv 92/76 en förteckning över skyddade zoner, efter det att en definition av "skyddad zon" hade infogats i direktiv 77/93.[28]

34. Detta är förklaringen till varför den del av gemenskapsrätten som reglerar införsel till och spridning inom gemenskapen av organismer som är skadliga för växter och växtprodukter för närvarande anges i två separata direktiv, nämligen direktiv 77/93 och direktiv 92/76.

35. Lagstiftningens historik visar tydligt, i motsats till vad Regione Piemonte hävdar, att syftet med direktiv 92/76 var att komplettera direktiv 77/93. Det är riktigt, såsom kommissionen har påpekat, att det innan direktiv 77/93 ändrades år 1991 räckte med att en specifik växt, växtprodukt eller annat föremål fanns angiven i den vänstra kolumnen i bilaga 3 del B för att en medlemsstat som angavs i den högra kolumnen skulle ha rätt att förbjuda införsel av detta föremål till sitt territorium. Emellertid har omstruktureringen av lagstiftningen medfört att en klar definition av begreppet "skyddad zon" införts i, bland annat, artikel 4.2 a och bilaga 3. Artikel 4.2 a ålägger uttryckligen medlemsstaterna att förbjuda införsel till sina områden av föremål som anges i bilaga 3 del B "till de relevanta skyddade zonerna på deras territorier". Bilaga 3 del B rubriceras: "Växter, växtprodukter och andra föremål vilkas införsel skall förbjudas i vissa skyddade zoner." I direktiv 77/93 slås entydigt fast att skyddade zoner endast kan erkännas i enlighet med ett särskilt förfarande. Så snart som erkännandet av en viss skyddad zon upphör kan inte längre förbudet i artikel 4.2 a bindas till något särskilt område och av samma anledning mister förbudet i bilaga 3 del B sin relevans. Av lagstiftningens syfte och systematik framgår tydligt att det, för att de aktuella bestämmelserna skall bli tillämpliga, är en

23 — Se femte övervägandet i ingressen till direktiv 91/683 (ovan fotnot 1).

24 — Se ovan fotnot 1.

25 — Se femte övervägandet i ingressen till direktiv 91/683 (ovan fotnot 1) och artiklarna 3.6, 4.3 och 5.3 i direktiv 77/93, vilka har infogats genom direktiv 91/683.

26 — Se ovan fotnot 6.

27 — Se ovan punkt 9.

28 — Se ovan fotnot 2.

förutsättning att det finns en erkänd skyddad zon.

36. Det är kanske olyckligt — vilket kommissionen medger — att man inte tog tillfället i akt och ändrade B-delen i bilaga 3 genom att förklara att det i bilaga 3 del B till direktiv 77/93 föreskrivna förbudet blev överflödigt så snart som Italien inte längre erkändes såsom skyddad zon med avseende på alla de okända icke-europeiska organismer skadliga för citrusfrukter som anges i bilaga 1 till direktiv 92/76. Kommissionen har uppgivit att den för närvarande överväger en sådan ändring av bilaga 3 del B. Att lagstiftningen inte har justerats för att göra den enhetlig får dock inte leda till en slutsats som är oförenlig med lagstiftningens allmänna systematik och syfte.

37. Med hänsyn härtill finner jag att det i artikel 4.2 a i direktiv 77/93 föreskrivna förbudet mot import av frukter av släktet *Citrus* till den skyddade zonen Italien upphörde att gälla i Italien den 1 april 1996, då erkännandet av Italien såsom skyddad zon i enlighet med direktiv 77/93 upphävdes i kraft av av direktiv 95/40.

38. Jag vill påpeka att ovanstående slutsats inte får till följd att ett medlemslands gränser, så fort en zon upphör att vara skyddad, öppnas för okontrollerad import av eventuellt smittad frukt.

39. För det första måste påminnas om att bilaga 3 del B endast utgör en relativt liten del av gemenskapens totala växtkyddslagstiftning. Direktiv 77/83 anger i övrigt en mängd skadegörare vilkas införsel och spridning inom alla medlemsstater måste förbjudas (artikel 3.1 och bilaga 1 del A) eller, måste förbjudas om vissa växter eller växtprodukter är angripna av dem (artikel 3.2 [29] och bilaga 2 del A) och många växter, växtprodukter och andra föremål vars införsel måste förbjudas till alla medlemsstater (artikel 4.1 och bilaga 3 del A). Dessutom föreskrivs i bilaga 4 del A ett stort antal särskilda krav som måste vara uppfyllda av alla medlemsstater för införsel och spridning inom medlemsstaterna av växter, växtprodukter och andra föremål (artikel 5.1) och i bilaga 5 anges ett flertal växter, växtprodukter och andra föremål som måste undergå en växtskyddskontroll innan de får föras in i gemenskapen (artikel 6.1).

40. För det andra föreskrivs i direktivet ett förfarande för ändring av bilagorna som,

29 — I dess lydelse enligt direktiv 85/574 (ovan fotnot 4).

bland annat, ger medlemsstaterna möjlighet att begära vissa tillägg i bilagorna. [30]

41. Slutligen gör artikel 15 [31] det möjligt för medlemsstater att under vissa förhållanden ensidigt vidta åtgärder med avseende på skadegörare. Artikel 15.1 ålägger varje medlemsstat att omedelbart underrätta kommissionen och de andra medlemsstaterna om varje förekomst på dess territorium av vissa skadegörare som anges i bilagorna 1 och 2, att vidta alla nödvändiga åtgärder som krävs för att utrota dem eller förhindra deras spridning samt att informera kommissionen och de andra medlemsstaterna om de åtgärder som har vidtagits. Artiklarna 15.2 a och 15.2 b innehåller motsvarande regler vad gäller skadegörare vars förekomst på den berörda medlemsstatens territorium tidigare varit okänd. I artikel 15.2 c föreskrivs följande:

"Då en medlemsstat anser att det föreligger en annan överhängande fara än den som avses i b, skall den omedelbart anmäla till kommissionen och till de andra medlemsstaterna vilka åtgärder den önskar skall vidtas. Om den anser att dessa åtgärder inte vidtas i tillräckligt god tid för att förhindra införsel eller spridning av en skadegörare på sitt territorium, får den tillfälligt vidta de ytterligare åtgärder som den bedömer är nödvändiga, så länge som kommissionen inte har vidtagit åtgärder i enlighet med punkt 3."

42. I artikel 15.3 som gör det möjligt för kommissionen att vidta åtgärder, anges slutligen följande: "Fram till dess ett beslut har fattats, antingen av rådet eller av kommissionen, enligt ovan nämnda förfarande, får medlemsstaten hålla fast vid de åtgärder som den har vidtagit."

Effekterna av att förbudet upphörde

43. När det väl har godtagits att det i artikel 4.2 a i direktiv 77/93 föreskrivna förbudet mot import av citrusfrukter till den skyddade zonen Italien upphörde att gälla den 1 april 1996 i Italien, när erkännandet av Italien såsom skyddad zon enligt direktiv 92/76 löpte ut i kraft av direktiv 96/15, står det klart att Italien inte kan bibehålla ett sådant förbud i sin inhemska lagstiftning. En sådan ordning skulle stå i strid med gemenskapens växtskyddslagstiftning som helhet och skulle även, tillämpad på förhållandet mellan medlemsstaterna, skapa hinder för den fria rörligheten för varor. Eftersom växtskyddet har harmoniserats på gemenskapsnivå kan inte medlemsstaterna motivera ett dylikt hinder med stöd av artikel 36 i EG-fördraget.

30 — Artikel 13 i direktiv 77/93 i dess lydelse enligt direktiv 85/574 (ovan fotnot 4).

31 — I dess lydelse enligt rådets direktiv 90/168/EEG av den 26 mars 1990 om ändring av direktiv 77/93/EEG om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till medlemsstaterna (EGT L 92, s 49; svensk specialutgåva, område 3, volym 32, s. 129) och genom direktiv 91/683 (ovan fotnot 1).

Förslag till avgörande

44. Följaktligen blir min slutsats att de frågor som hänskjutits till domstolen av Pretura Circondariale di Torino bör besvaras på följande sätt:

1) Det förbud mot import av frukter av släktet *Citrus* till den skyddade zonen Italien som föreskrivs i artikel 4.2 a i rådets direktiv 77/93 EEG av den 21 december 1976 om skyddsåtgärder mot att skadegörare på växter eller växtprodukter förs in till medlemsstaterna och mot att de sprids inom gemenskapen, i dess ändrade lydelse, upphörde att gälla i Italien den 1 april 1996 när erkännandet av Italien såsom skyddad zon enligt bestämmelserna i kommissionens direktiv 92/76/EEG av den 6 oktober 1992 om erkännande av skyddade zoner som utsätts för särskilda växtskyddsrisker i gemenskapen, i dess ändrade lydelse, upphörde att gälla i kraft av kommissionens direktiv 95/40/EG av den 19 juli 1995 om ändring av direktiv 92/76/EEG om erkännande av skyddade zoner som utsätts för särskilda växtskyddsrisker i gemenskapen.

2) Nationell lagstiftning som bibehåller ett sådant förbud efter utgången av detta datum strider mot gemenskapsrätten.